

POLITYKA SAMORZĄDÓW GMINNYCH W ZAKRESIE EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ

prof. Paweł Swianiewicz
mgr Joanna Krukowska
dr Marta Lackowska
dr Julita Łukomska

Zakład Rozwoju i Polityki Lokalnej
Uniwersytet Warszawski
www.zripl.uw.edu.pl

TEMATYKA BADANIA

- ☐ Powszechność edukacji przedszkolnej w gminach różnego typu
- ☐ Postrzegana funkcja przedszkoli
- ☐ Rola w hierarchii priorytetów polityki gminnej
- ☐ Polityka w zakresie opłat, rola przedszkoli w budżecie
- ☐ Relacje z placówkami niepublicznymi
- ☐ Współpraca międzygminna
- ☐ Wykorzystywanie środków z Unii Europejskiej
- ☐ Bariery rozwoju edukacji przedszkolnej
- ☐ Autonomia lokalna w zakresie polityki przedszkolnej

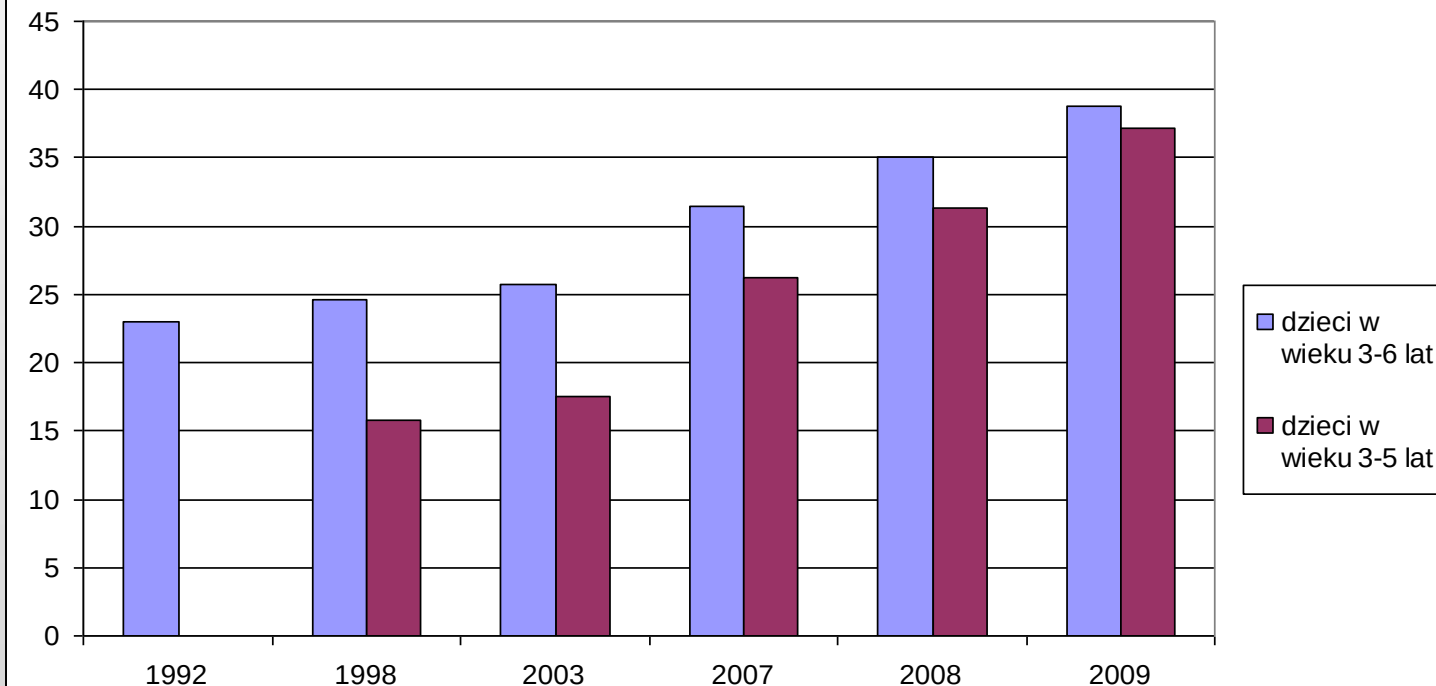
ŹRÓDŁA DANYCH

- ☐ Dane GUS/ SIO
- ☐ Sprawozdania budżetowe
- ☐ Wywiady grupowe
- ☐ Ankieta >300 urzędników w gminach
- ☐ Badania terenowe – ankiety i wywiady z politykami i urzędnikami w 56 gminach województw:
 - ➔ Lubuskiego
 - ➔ Mazowieckiego
 - ➔ Podkarpackiego
 - ➔ Podlaskiego
 - ➔ Wielkopolskiego

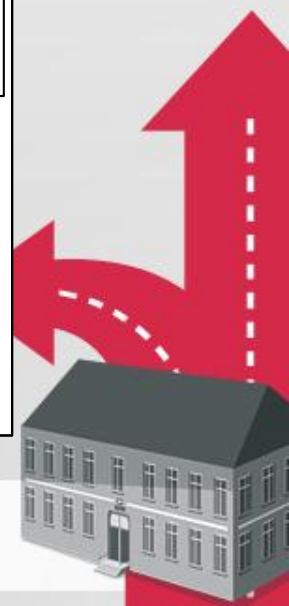
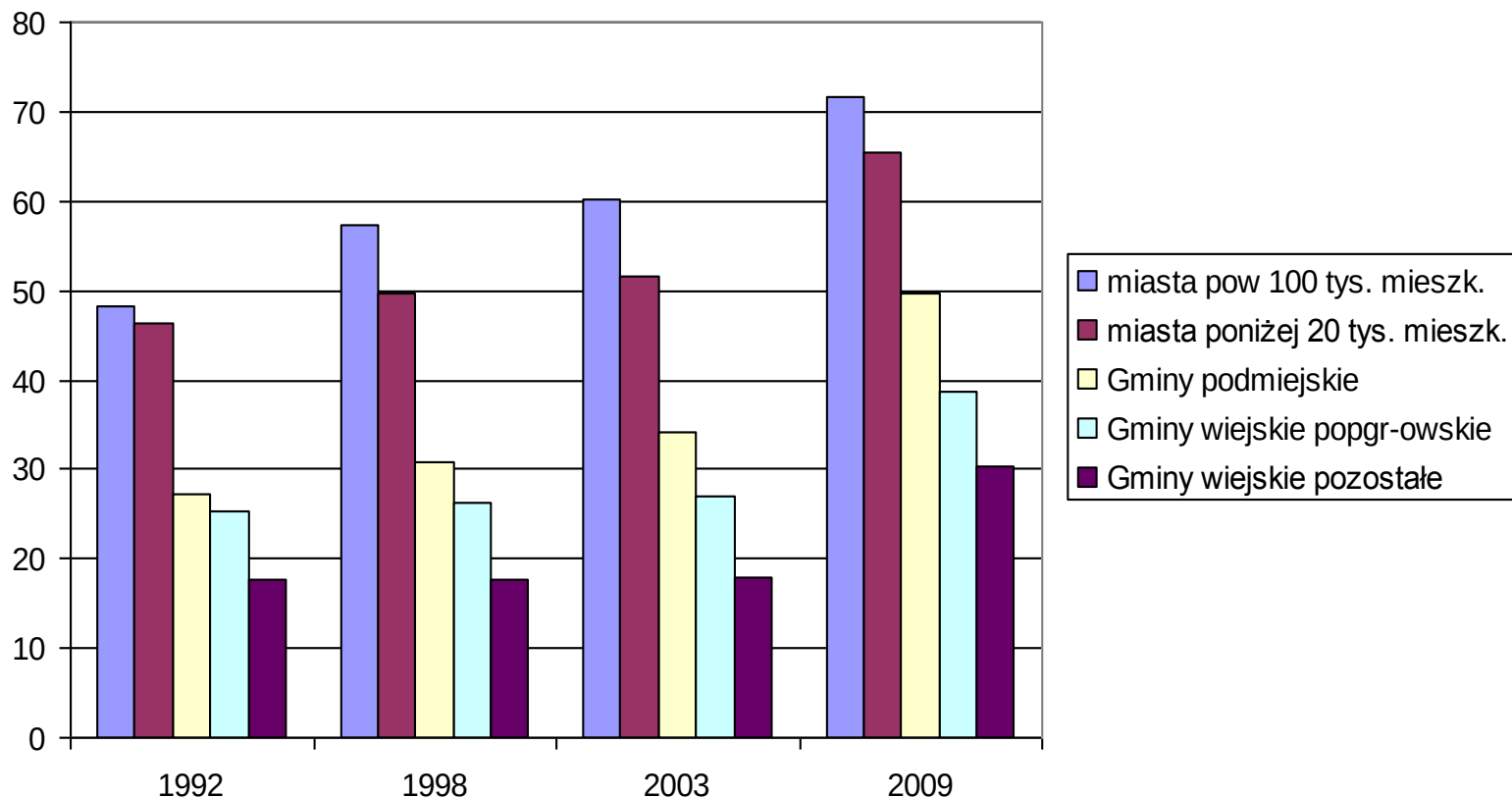
ZMIANY POWSZECHNOŚCI OPIEKI PRZEDSZKOLNEJ

Odsetek dzieci uczęszczających do przedszkola (mediana dla wszystkich gmin w Polsce)

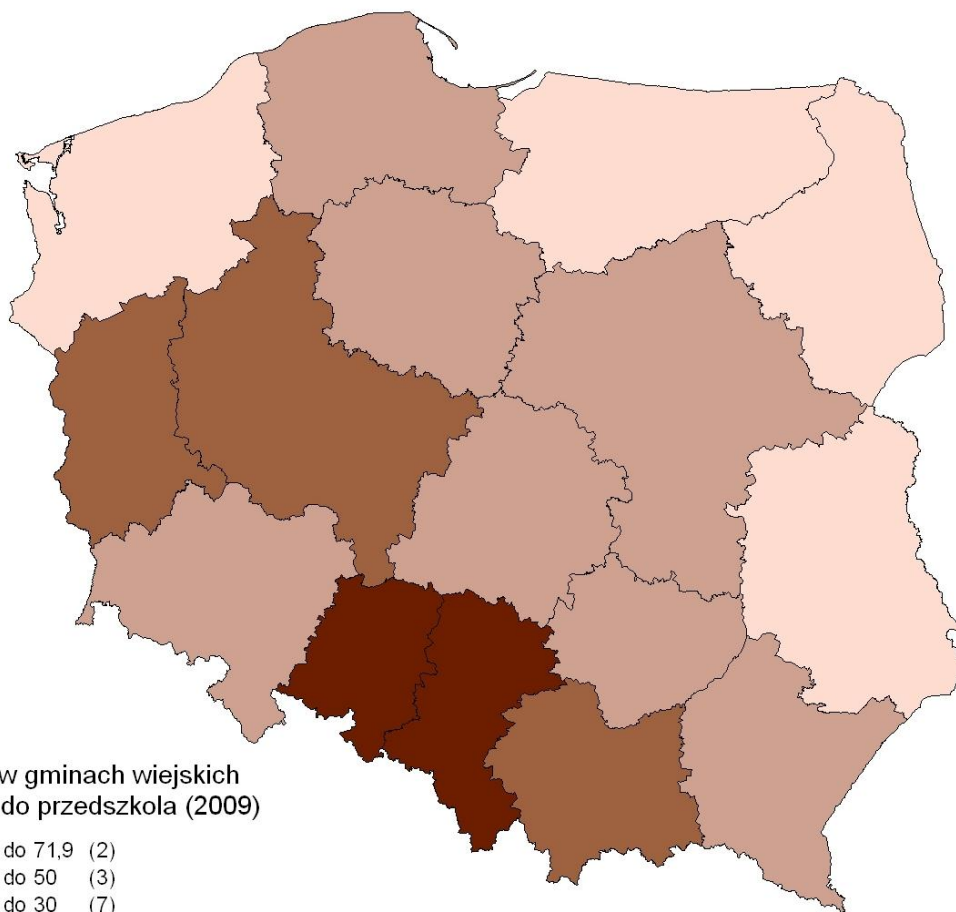

DYNAMIKA ZMIAN

% dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do przedszkola

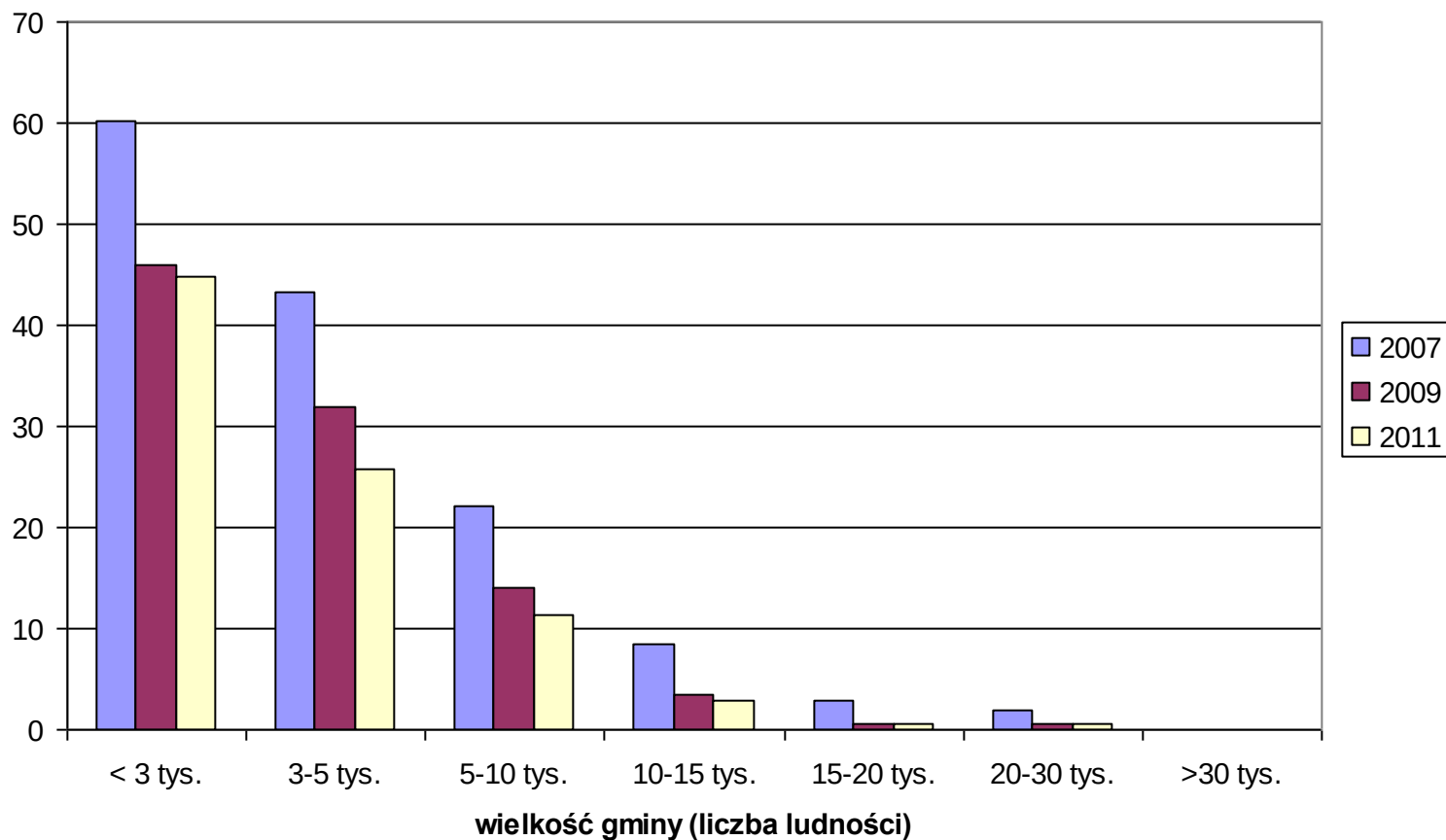
ZRÓŻNICOWANIE PRZESTRZENNE – tereny wiejskie

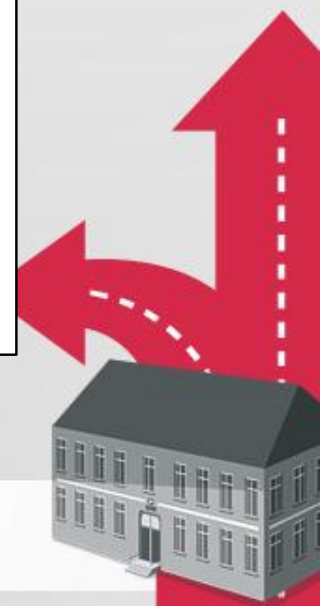
Od:
11% podlaskie
16% warmińsko-maz.
Do:
60% śląskie
71% opolskie

Odsetek gmin nie posiadających przedszkola w zależności od wielkości jst

Uwaga: dane na rysunku obejmują przedszkola i punkty przedszkolne
Zródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL

OD OPIEKI PRZEDSZKOLNEJ... ...KU EDUKACJI?

Rola przedszkoli:

- ✓ pomoc rodzicom w wychowaniu dzieci (socjalizacja),
- ✓ wspieranie rodziców w ich aktywności na rynku pracy,
- ✓ opieka nad dziećmi szczególnie potrzebującymi, np. z powodu niesprawności czy kłopotów zdrowotnych, z rodzin narażonych na wykluczenie społeczne,
- ✓ edukacja dzieci i przygotowanie do szkoły.

ZMIANY POSTRZEGANEJ ROLI PRZEDSZKOLI

- Wzrost postrzeganego znaczenia przedszkola jako instytucji edukacyjnej (zmiana dominującej terminologii) i socjalizacyjnej
- Ale:
 - ➔ 10% - jeśli można zapewnić opiekę w domu to lepiej, by dziecko nie chodziło do przedszkola
 - ➔ Pierwszeństwo dla dzieci rodziców pracujących i postrzeganie potrzeby zwiększenia liczby miejsc w przedszkolu

Rosnące zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach to problem wykreowany przez media (wójt)

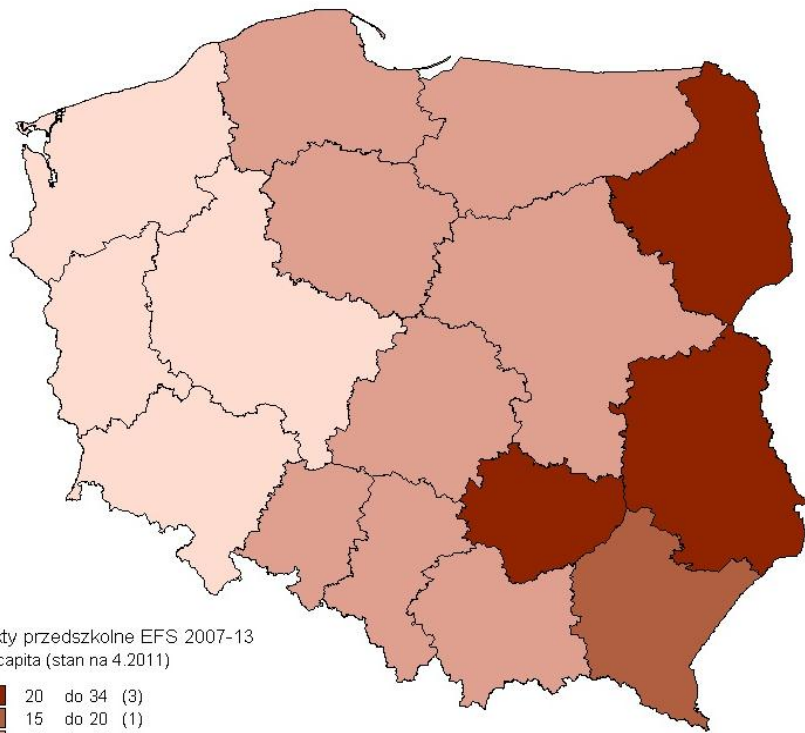
OPIEKA PRZEDSZKOLNA A FUNDUSZE UE

Projekty „przedszkolne” dofinansowywane z PO KL
(kwiecień 2011 r.)

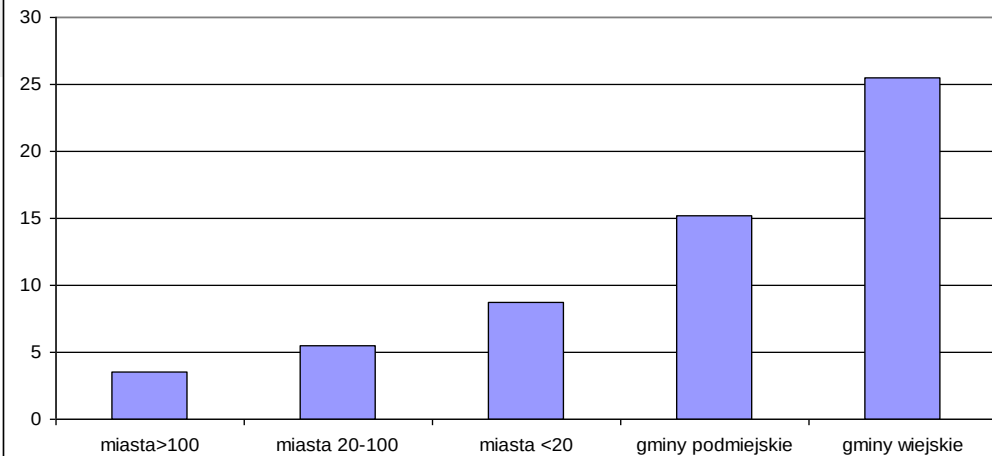
	Liczba projektów	Wartość (mln zł)
Projekty realizowane przez podmioty samorządowe	805	489,0
Ogółem realizowane przez inne podmioty w tym:	338	267,9
- realizowane przez instytucje kościelne	21	14,8
- realizowane przez lokalne NGO	129	90,8
- realizowane przez ogólnopolskie (ponadlokalne) NGO	72	75,7
- realizowane przez podmioty prywatne	94	68,1
- realizowane przez inne podmioty	20	18,1

DOTACJE NA „PROJEKTY PRZEDSZKOLNE” Z EFS (W PLN, STAN NA KWIECIEŃ 2011 R.)

Dotacje na projekty "przedszkolne" z EFS 2007-2013 w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN, stan na 04/2011)

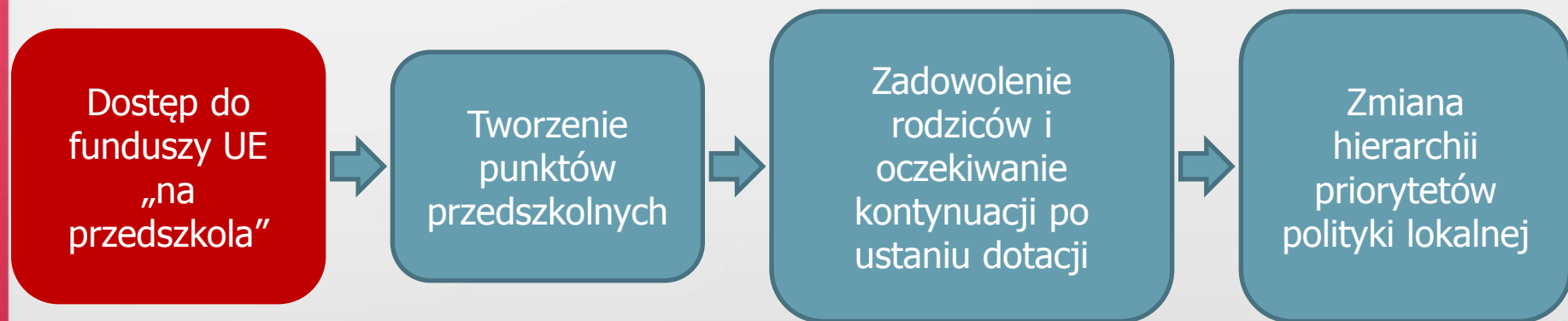

Projekty przedszkolne EFS 2007-13
na 1 mieszkańca (stan na 4.2011)

- 20 do 34 (3)
- 15 do 20 (1)
- 10 do 15 (8)
- 5,6 do 10 (4)

EUROPEIZACJA POLITYKI PRZEDSZKOLNEJ – OD ABSORPCJI DO TRANSFORMACJI?

ABSORPCJA

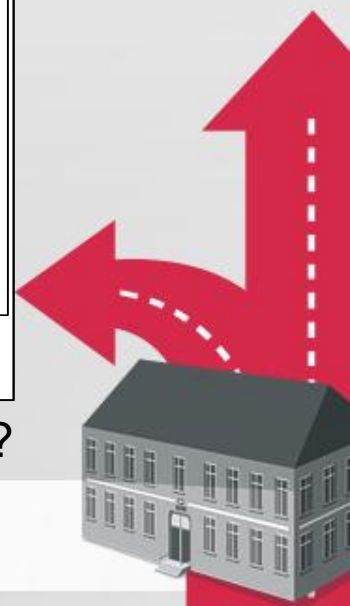
TRANSFORMACJA

STRUKTURA FINANSOWANIA PRZEDSZKOLI

Dane z 2011 – udział opłat spadł do 10,3%. Wpływ nowych regulacji?

PRZEDSZKOLA NIEPUBLICZNE

Przedszkola niepubliczne bardzo często zachowują się jak takie eksterytorialne placówki, które chcą traktować gminę jak bankomat.

Urzędnik z gminy podmiejskiej

Myśmy próbowali nawiązać współpracę z niepublicznymi placówkami, właśnie odnośnie rekrutacji, żeby ich troszkę wciągnąć do naszego jednolitego systemu, żeby to odbywało się w jednym czasie. Nie udało nam się.

Urzędnik z dużego miasta

- ☐ Nierówne zasady
- ☐ Dotacje samorządu dla przedszkoli niepublicznych
 - ➔ Problem algorytmu wyliczania
 - ➔ Brak świadomości rodziców o dotowaniu przez gminę
- ☐ Niepubliczne niepublicznemu nierówne...
 - ➔ Specyfiki regionalne
 - ➔ Specyfika bogatych przedmieść

ZALETY I WADY PRZEDSZKOLI NIEPUBLICZNYCH – PERSPEKTYWA SAMORZĄDÓW

Zalety	Wady
▪ Ułatwienie dla samorządu (nie prowadzi przedszkola, tylko przekazuje dotację i kontroluje jej wykorzystanie) ▪ Mniej rygorystyczne przepisy dotyczące zakładania i funkcjonowania przedszkoli ▪ Oszczędność dla samorządu (75% kosztów) ▪ Oszczędności i ułatwienia związane z nieobowiązaniem Karty Nauczyciela ▪ Zwiększenie oferty w gminie, wzrost konkurencji, mobilizacja dla przedszkoli publicznych ▪ Podstawa prawna do uzyskania zwrotu kosztów za dzieci z innych gmin	▪ Mentalność społeczności lokalnych (nieufność) ▪ Roszczeniowość rodziców, obawa przed wyższymi kosztami lub niestabilnością przedszkoli ▪ Opór nauczycielskich związków zawodowych ▪ Brak podmiotów, które mogłyby prowadzić takie przedszkola

PRZEDSZKOLA – POLITYKA LOKALNA A REGULACJE ZEWNĘTRZNE

- Rosnący zakres regulacji?
 - ➔ Karta Nauczyciela
 - ➔ „Obowiązek przedszkolny”
 - ➔ Relacje z placówkami niepublicznymi
 - ➔ Dotowanie – problem algorytmu
 - ➔ Dotowanie – problem kontroli
 - ➔ Przedszkolak jeździ na gapę? (różnica między placówkami publicznymi i niepublicznymi)
 - ➔ Opłaty za przedszkola
 - ➔ Skutki odwrotne do celów politycznych?
 - ➔ Regulacje ulg w opłatach
 - ➔ Zasady przyjęcia do przedszkola
 - ➔ Niejednoznaczność interpretacji przepisów

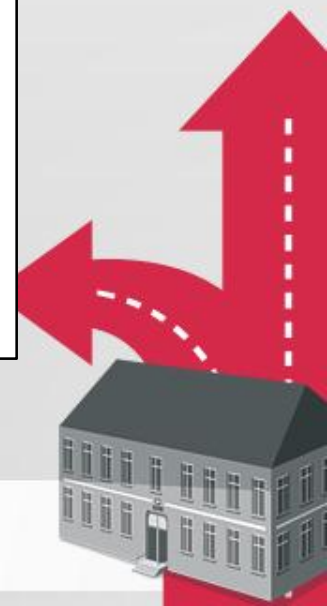
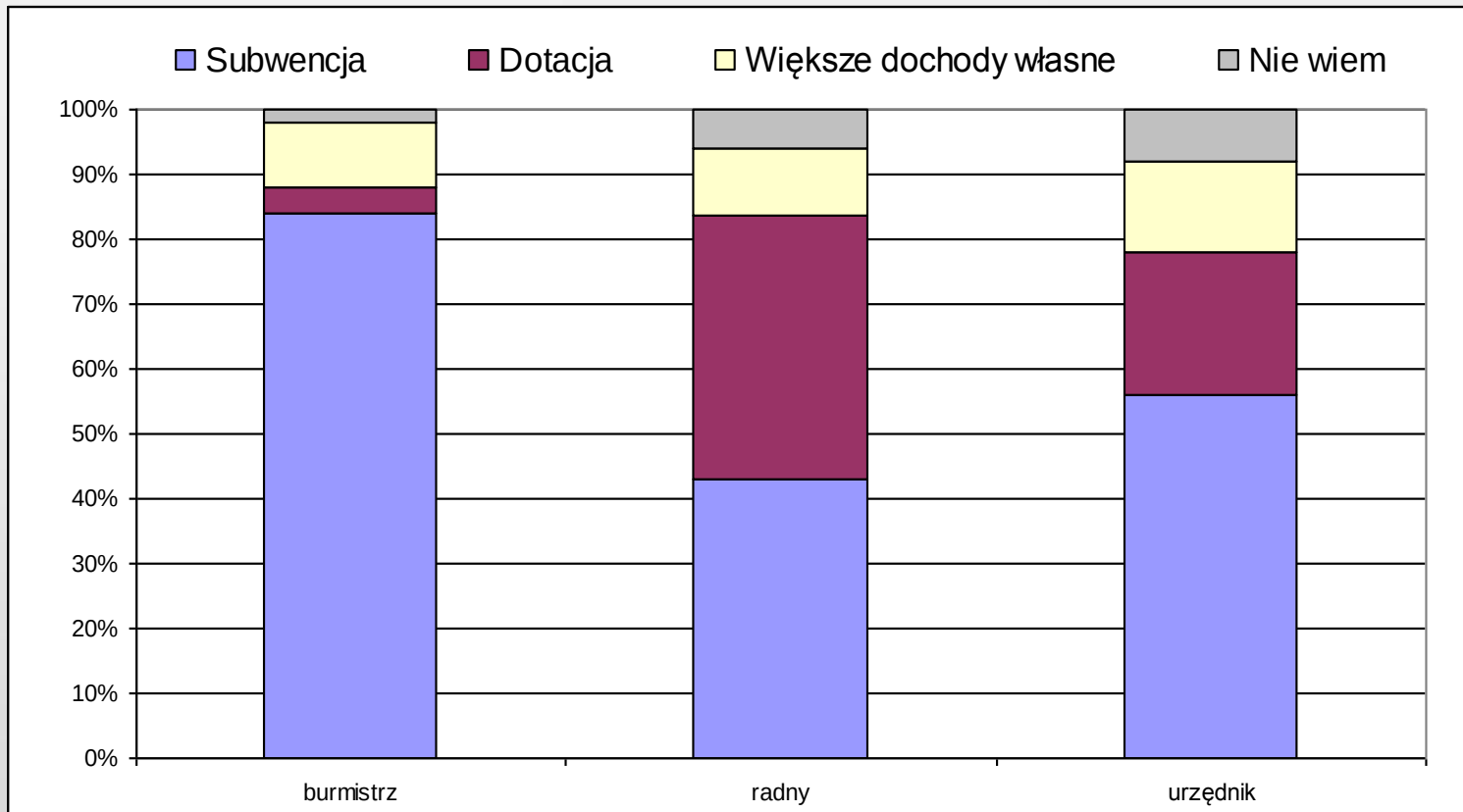

BARIERY LOKALNE

- ☐ Niedokładna znajomość przepisów przez polityków i urzędników samorządowych
 - ➔ Transfery międzygminne
 - ➔ Dotacje a subwencje
- ☐ Obawa przed wykorzystywaniem funduszy unijnych
- ☐ Punkt wspólny: pozostawienie samorządom większej swobody decydowania o sposobach osiągania celów w zakresie polityki opiekuńczej i edukacyjnej
- ☐ Brak wiedzy rodziców o zasadach finansowania przedszkoli
- ☐ Niechęć pracowników do zmian
- ☐ Preferowana swoboda czy bezpieczeństwo?

PREFEROWANE FORMY FINANSOWANIA

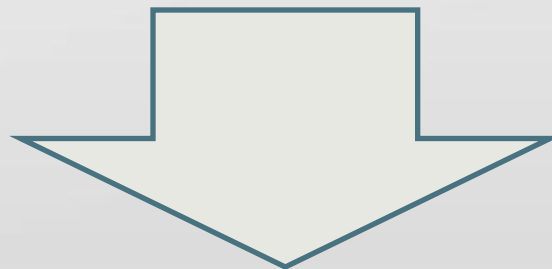
PRZEREGULOWANIE SYSTEMU

RELACJE Z PLACÓWKAMI
NIEPUBLICZNYMI

REFUNDACJA KOSZTÓW
DZIECI W INNYCH GMINACH

KARTA NAUCZYCIELA

REGULACJE OPŁAT I ULG

DEREGULACJA...?

Dziękuję za uwagę